

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
27853282

Bijlagen
1- communicatie aanpak
2- communicatie redenerlijn
3- communicatie voorbeeld
bericht

Datum 21 april 2021

Betreft Proces en uitvoering zelftesten in het hoger onderwijs

Geachte bestuurders,

Graag stuur ik u deze brief in aanvulling op de brief van 1 april jl. over zelftesten in het hoger onderwijs. In die brief bent u geïnformeerd over het kabinetsbesluit om per 26 april a.s. iedere student in het hoger onderwijs weer ongeveer een dag per week naar de instelling te kunnen laten gaan. Er worden zelftesten beschikbaar gesteld, zodat studenten en medewerkers zichzelf preventief kunnen testen. Zelftesten in het onderwijs zijn onderdeel van een bredere introductie van zelftesten in de Nederlandse samenleving als extra instrument om zicht te krijgen op de verspreiding van het coronavirus en de bestrijding daarvan.

Voor het hoger onderwijs geldt deze openstelling voor één dag per week per student voor onderwijs of ontmoeting met medestudenten, in aanvulling op de reeds bestaande uitzonderingen op thuisonderwijs, namelijk voor examens en tentamens, ondersteuning van kwetsbare studenten en praktijkonderwijs. Fysiek onderwijs blijft alleen mogelijk onder voorwaarde van de toepassing van de 1,5m afstandsregel in de gebouwen en het moet passen binnen de ruimte die met de landelijke en regionale OV-afspraken over gespreide vervoersbewegingen wordt geboden. De overige RIVM-richtlijnen blijven eveneens van toepassing. Het testen is in alle gevallen vrijwillig en is daarmee geen voorwaarde voor student of medewerker om toegang te krijgen tot een onderwijsinstelling.

In deze brief geef ik u graag nadere uitleg over de logistiek rondom deze zelftesten en de beschikbaarheid en vindbaarheid van informatie.

Distributie

De overheid stelt de zelftesten voor studenten en medewerkers beschikbaar en bekostigt deze. Ook ten aanzien van de levering en distributie van de testen worden de onderwijsinstellingen, zowel bekostigd als geaccrediteerd niet-bekostigd, zoveel als mogelijk gefaciliteerd en ondersteund.

Bij de start wordt in beginsel uitgegaan van een testfrequentie van één test per week per persoon. Op een later moment zal worden bezien of het aantal testen per week kan worden opgehoogd naar twee. Dit hangt af van het precieze aantal testen dat op de markt beschikbaar zal komen.

De distributie van zelftesten naar uw studenten en medewerkers kan op twee manieren. De meeste instellingen hebben gekozen voor distributie via het landelijke portal¹. Hieronder worden, voor de volledigheid, voor beide manieren toegelicht op welke wijze de informatie over de distributie en over de beschikbaarheid van communicatie naar uw studenten en medewerkers verloopt.

Optie 1 – distributie via het landelijke portal

SURF ontwikkelt een landelijk portal waarmee studenten en medewerkers gratis zelftesten kunnen aanvragen. Instellingen die van deze optie gebruikmaken informeren hun studenten en medewerkers over de mogelijkheid om via dit landelijk portal zelftesten aan te vragen. Om de zelftesten te kunnen aanvragen, moeten de studenten en medewerkers inloggen met hun instellingsaccount op het landelijk portal. Na een aanvraag zullen de testen kosteloos worden opgestuurd naar het opgegeven adres.

Het landelijk portal zal beschikbaar zijn via de website www.zelftestonderwijs.nl. Op deze website zal ook algemene informatie ter beschikking worden gesteld over (het gebruik van) de zelftesten. Daarnaast wordt op de website een Q&A beschikbaar gesteld waarin antwoord wordt gegeven op veelgestelde vragen. Deze algemene informatie is beschikbaar voor alle instellingen, ook voor diegenen die niet van het landelijk portal gebruikmaken. Het aanvragen van zelftesten is voor studenten en medewerkers naar verwachting mogelijk vanaf de eerste week in mei. De precieze datum vanaf wanneer zelftesten kunnen worden aangevraagd zal nader worden gecommuniceerd.

In deze optie ontvangt iedere onderwijsinstelling ook een basisvoorraad aan zelftesten. Er is geen verplichting voor de instelling om die voorraad actief te gaan verspreiden onder de studenten en medewerkers. Het gaat veeleer om een basisvoorraad die naar eigen inzicht kan worden ingezet voor onvoorzien en incidenteel gebruik, bijvoorbeeld voor personen die niet via de portal zelftesten kunnen aanvragen, of voor gericht gebruik waar gewenst (bijvoorbeeld voor het gebruik voorafgaand aan praktijkonderwijs). Deze basisvoorraad wordt geleverd aan de locaties die u naar aanleiding van de brief d.d. 1 april 2021 heeft ingediend. De eerste levering van deze basisvoorraad vindt plaats tussen 19 april en 30 april. De contactpersoon die u heeft opgegeven zal enkele dagen voorafgaand aan de levering worden gecontacteerd door de distributeur over de details van de levering. Aan deze optie zitten geen kosten of subsidie verbonden voor de onderwijsinstellingen, studenten of medewerkers.

¹ Deze optie betreft alle bekostigde hogeronderwijsinstellingen met uitzondering van de instellingen die hebben gekozen voor distributie via hun eigen locaties: Hogeschool INHOLLAND, Hotelschool The Hague, Theologische Universiteit Apeldoorn, Protestantse Theologische Universiteit, Theologische Universiteit Geref. Kerk (Vrijg) en de Universiteit voor Humanistiek.

Optie 2 – distributie via de eigen instelling

Instellingen die van deze optie gebruikmaken zijn zelf verantwoordelijk voor de distributie van de zelftesten naar studenten en medewerkers. In deze optie ontvangt u de zelftesten op de locatie(s) die zij reeds aan OCW heeft doorgegeven. U dient uw studenten en medewerkers zelf te informeren over de wijze waarop, het moment van en de locatie waar zelftesten kunnen worden verkregen.

Bij de start krijgt u voor twee weken een levering van zelftesten. De eerste levering vindt plaats tussen 19 april en 30 april. De contactpersoon die u heeft opgegeven zal voorafgaand aan de levering worden gecontacteerd door de distributeur over de details van de levering. Let op dat voor grotere instellingen geldt dat er grote aantallen zelftesten zullen worden geleverd. Houd daarom rekening met de opslag van deze testen. Op www.zelftestonderwijs.nl wordt algemene informatie ter beschikking gesteld over (het gebruik van) de zelftesten. Daarnaast wordt op de website een Q&A beschikbaar gesteld waarin antwoord wordt gegeven op veelgestelde vragen.

Indien uw instelling gebruik maakt van deze optie kunt u een financiële bijdrage in de vorm van subsidie aanvragen bij het ministerie van OCW voor de kosten die gepaard gaan met het inregelen van de distributie en de ondersteuning van de studenten en medewerkers. De bijdrage ziet op de periode tot aan de zomervakantie. Hierover komt binnenkort meer informatie beschikbaar.

Helpdesk voor onderwijsinstellingen

Voor alle onderwijsinstellingen geldt dat er vanuit de instelling gebruik kan worden gemaakt van een helpdesk. Deze helpdesk is bedoeld voor organisaties, en expliciet niet voor individuele medewerkers of studenten. De helpdesk staat bellers te woord voor complexe vragen omtrent zelftesten, testleveringen aan onderwijsinstellingen en regelgeving. De helpdesk kan worden benaderd wanneer de Q&A en de algemene informatie op www.zelftestonderwijs.nl hiertoe geen antwoord bieden. Wij verzoeken u om de vragen vanuit uw instelling zoveel mogelijk te bundelen, zodat de helpdesk u zo snel en gericht mogelijk kan bedienen. De helpdesk is te bereiken per [mail](mailto:helpdesk@zelftestonderwijs.nl) of telefonisch via 088-7674077.

Communicatiemiddelen en verwachtingen

Vanuit de Rijksoverheid worden diverse communicatiemiddelen beschikbaar gesteld die u kunt raadplegen. U kunt van de in de bijlage benoemde communicatiemiddelen gebruikmaken om naar uw eigen studenten en medewerkers te communiceren. Ik doe een beroep op uw instelling om een bijdrage te leveren aan de kennis over de zelftesten en het motiveren van studenten en personeel om zoveel mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheden die er zijn. Hoe breder en frequenter deze boodschap kan worden uitgedragen, des te eerder het coronavirus kan worden bestreden.

Ik vraag u daarnaast om in de gaten te houden hoeveel zelftesten – ofwel bij de eigen distributie ofwel vanuit de basisvoorraad – er gebruikt worden, zodat op een later moment doelgerichte leveringen kunnen worden gedaan op basis van de testbereidheid en inventaris. Enkel registratie van het totaal aantal verstrekte testen is hierbij van belang. Het is niet nodig te registreren wie de test heeft ontvangen.

Ik ben mij ervan bewust dat deze periode een groot beroep doet op uw flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Tevens ben ik mij ervan bewust dat op dit moment nog niet op al uw vragen antwoorden kunnen worden gegeven. Stapsgewijs zal ik u in de komende weken nader informeren over het verdere verloop van dit proces. De meest belangrijke informatie over het proces zal met u worden gedeeld via www.rijksoverheid.nl/zelftestenhogeronderwijs.

Het risico bestaat dat er bij een hoge testbereidheid op sommige momenten sprake zal zijn van schaarste aan testen. Dit kan een invloed hebben op de hoeveelheid testen die geleverd kunnen worden aan onderwijsinstellingen of op de levertijden vanuit de portal. Tevens is het mogelijk dat er drukte zal ontstaan bij de helpdesk. Wij doen er alles aan om dit tot een minimum te beperken en u – indien nodig – tijdig hierover te informeren. Ik wil hierbij benadrukken dat dit geen invloed heeft op de mogelijkheid om onderwijs te kunnen aanbieden. Zoals in de eerdere brief d.d. 1 april 2021 vermeld is het afnemen van een zelftest door een student of medewerker niet voorwaardelijk voor de veilige doorgang van fysiek onderwijs. Onderwijs kan immers onder voorwaarde van de toepassing van de RIVM-richtlijnen, waaronder de 1,5m afstandsregel, veilig plaatsvinden.

Tot slot

Met bovengenoemde informatie hoop ik u voldoende te hebben geïnformeerd over het logistieke proces rondom zelftesten en de beschikbaarheid en vindbaarheid van informatie. In principe gelden de gemaakte afspraken in het hoger onderwijs tot aan de zomervakantie, tenzij de epidemiologische situatie aanleiding geeft om de afspraken te veranderen. Voor nu hoop ik dat het spoedig voor een zo groot mogelijke groep studenten weer mogelijk wordt ongeveer een dag in de week fysiek onderwijs te volgen of elkaar te ontmoeten. Ik heb er vertrouwen in dat we in goede samenwerking de fysieke openstelling van het hoger onderwijs in goede banen zullen leiden.

Met vriendelijke groet,

Namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Feite Hofman
Directeur directie Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Bijlage 1 Communicatie aanpak: Zelftesten voor studenten en medewerkers

Vanaf 26 april a.s. kan iedere student in het hoger onderwijs weer ongeveer één dag per week naar de instelling voor fysiek onderwijs. Samen met de openstelling op locaties wil de overheid preventief testen (met name door middel van zelftesten) aan studenten en medewerkers aanbieden, als aanvulling op de bestaande coronamaatregelen. De introductie van de zelftesten in het hoger onderwijs zijn geen voorwaarde voor meer fysiek onderwijs op de instellingen. Het doen van de zelftest is ook op vrijwillige basis. Het wordt niet door de instelling gecontroleerd. Het blijft daarom van belang dat de overige coronamaatregelen, zoals de 1,5 meter afstand houden en mondkapjes buiten de lokalen, op de instellingen gehandhaafd blijven. Zelftesten in het onderwijs zijn onderdeel van een bredere introductie van zelftesten in de Nederlandse samenleving als extra instrument om het coronavirus te bestrijden.

Het is erg belangrijk om studenten en medewerkers goed te informeren over het doel van zelftesten, hoe ze er aan kunnen komen en bijvoorbeeld wat je moet doen bij een positieve of negatieve uitslag. Daarnaast zullen we het belang van het blijven doen van een zelftest, continu onder de aandacht moeten blijven houden. We hopen daarvoor gezamenlijk met de koepels en de instellingen op te trekken om de communicatie te versterken. Hieronder volgt een beknopt overzicht van het communicatieplan, specifiek gericht op de communicatie over zelftesten voor studenten en medewerkers.

Informeren en motiveren van studenten en medewerkers

Communicatiedoelen:

1. Informeren van studenten en medewerkers over doel, distributie en planning zelftesten (waarom, wanneer en hoe kom ik er aan);
2. Motiveren van studenten en medewerkers om (op vrijwillige basis) deel te nemen aan de zelftesten (informeren waarom belangrijk en stimuleren);
3. Helderheid creëren over het afnemen van de zelftest bij gebruikers (hoe werkt het); en
4. Duidelijkheid bieden over wat er gebeurt na het afnemen van de test (doorlooptijd, gevolgen negatieve / positieve test, quarantaine etc).

Communicatieboodschappen:

- Zelftesten in het onderwijs zijn een aanvulling op de bestaande coronamaatregelen op de locaties van hogeschool/universiteit. Blijf de basisregels volgen tegen verspreiding van het coronavirus, zo geef je corona geen kans.
- De zelftesten zijn op vrijwillige basis, je helpt dan mee om coronabesmettingen snel op te sporen en een veilige omgeving te creëren op de hogeschool/universiteit.
- De zelftesten zijn gratis en kan je vanaf begin mei aanvragen via de landelijke portal op www.zelftestonderwijs.nl of ophalen bij de onderwijsinstelling (afhankelijk van de keuze van de onderwijsinstelling).
- De zelftest vervangt niet de test van de GGD. Heb je klachten die kunnen wijzen op het coronavirus, maak dan een afspraak om je te laten testen bij de GGD.

Communicatiemiddelen

Landelijke communicatiemiddelen vanuit OCW:

- Landelijk komt er een publiekscampagne over belang testen van VWS (testen algemeen bij klachten).
- Filmpje over zelftesten in het hoger onderwijs (social media).
- Persbericht bij start zelftesten.
- Persmoment bij start zelftesten met de minister.
- Social media campagne ontwikkelen voor LinkedIn, Twitter, Insta.
- Q&A over zelftesten op: www.rijksoverheid.nl/zelftestenhogeronderwijs.

Wij hopen met behulp van bovenstaande middelen gezamenlijk op te trekken met de communicatieafdelingen van de instellingen, koepels, studentenorganisaties et cetera om het belang van zelftesten onder de aandacht te brengen en te houden. Dit wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Middelen die wij aanleveren aan koepels/instellingen en mede organiseren:

- Bovenstaande brief over uitrol /distributie zelftesten.
- Communicatie toolkit (in NL en EN):
 - o Redeneerlijn te gebruiken voor (nieuws-) brieven, artikelen, social media, woordvoering etc.
 - o Nieuwsartikel over zelftesten in het ho voor studenten en medewerkers.
 - o Q&A over zelftesten in het hoger onderwijs.

Landelijke portal www.zelftestonderwijs.nl met voorlichting voor alle instellingen (in NL en EN):

- o Algemene informatie over testen.
- o Instructiefilmpje: hoe doe ik een test?
- o Q&A over zelftesten.

Bestellen en distributie zelftesten:

- Landelijke distributie via de portal www.zelftestonderwijs.nl:
 - o Deel van de instellingen kiest voor bestellen via de landelijke portal waarbij de zelftesten direct naar de studenten en medewerkers wordt opgestuurd.
- Eigen distributie instelling:
 - o Deel van de instellingen kiest om distributie naar studenten en medewerkers te organiseren vanuit de instelling zelf.
 - o Zij communiceren zelf naar de studenten en medewerkers hoe zij aan de zelftesten kunnen komen en geven en beantwoorden eventuele vragen over het doen van de zelftest.

De coördinatoren van de instellingen kunnen gebruik maken van een helpdesk voor vragen met betrekking tot bestellingen op de locatie.

Communicatiemiddelen in ontwikkeling

Er wordt nu hard gewerkt om alle communicatiemiddelen te ontwikkelen. Dat betekent ook dat niet alle middelen op hetzelfde moment klaar zijn en in een keer kunnen worden aangeleverd. Via de koepels houden we contact met de hoofden communicatie van de instellingen over de ontwikkeling en planning van deze communicatiemiddelen en de samenwerking daaromtrent.

Bijlage 2 Communicatie redeneerlijn

Redeneerlijn m.b.t. de vragen:

Kan het hoger onderwijs weer open op 26 april? Waarom worden zelftesten in het hoger onderwijs ingezet? En gaat het hoger onderwijs al open als de testen er nog niet zijn?

- Op 26 april gaat het hoger onderwijs weer gedeeltelijk open voor fysiek onderwijs op locatie. Dit betekent voor studenten dat zij ongeveer 1 dag per week naar de hogeschool of universiteit kunnen gaan om daar samen met hun medestudenten onderwijs te volgen.
- De opening van het hoger onderwijs is onderdeel van het Openingsplan van het Kabinet.
- Alhoewel we op dit momenteel helaas nog geen positieve ontwikkelingen zien m.b.t. de besmettingscijfers, het reproductiegetal net iets onder de 1 en het risiconiveau in alle regio's in Nederland zeer ernstig is, geeft het kabinet hoge prioriteit aan het mogelijk maken van meer fysiek onderwijs in het hoger onderwijs. Op po, vo en mbo zijn al beperkte versoepelingen doorgevoerd.
- Meer fysiek onderwijs in het hoger onderwijs is van groot belang voor de fysieke en mentale gezondheid van de jongeren maar ook voor het voorkomen van verdere achterstanden.
- Het hoger onderwijs kan veilig open met inachtneming van de bestaande maatregelen waaronder de 1,5 meter afstand en het dragen van een mondkapje bij verplaatsingen. De zelftesten komen hier als maatregel bovenop met als doel het aantal besmettingen in Nederland terug te dringen.
- Door iedere student en medewerker te voorzien van gratis zelftesten kunnen besmettingen snel worden opgespoord. Studenten hebben vaak zelf geen last van een besmetting, maar kunnen deze dus wel ongemerkt overdragen op anderen. De inzet van deze preventieve zelftesten kan er toe leiden dat een besmetting (eerder) gesignaleerd wordt, waardoor voorkomen wordt dat het virus ongemerkt verder wordt verspreid. Dit kan een positief effect hebben op de epidemiologische situatie.
- Deze testen komen begin mei beschikbaar voor alle studenten en medewerkers van hoger onderwijsinstellingen. Het overgrote deel van de studenten en medewerkers zal de zelftest kunnen aanvragen voor levering via een online portal. Een aantal instellingen zal de distributie zelf organiseren. Studenten en medewerkers worden hierover binnenkort via hun instelling geïnformeerd.
- Nu het hoger onderwijs weer gedeeltelijk opengaat betekent het ook dat een grote groep, ongeveer 1 miljoen studenten, weer mobieler wordt en dat brengt een verhoogd besmettingsrisico met zich mee. Dit risico kan dus worden ingedamd door het massaal gebruik van zelftesten.
- Studenten geven in de coronacrisis ook steeds aan dat ze graag onderdeel van de oplossing bij het tegen gaan van de pandemie willen zijn. En als we erin slagen om het aantal besmettingen terug te dringen, door vaccinatie en onder andere door het gebruik van zelftesten bij studenten, dan kan er mogelijk sneller meer perspectief worden geboden voor het onderwijs.

- Het doen van de test is op vrijwillige basis. Het wordt niet door de instelling gecontroleerd. Het blijft daarom van belang dat de overige coronamaatregelen op de instelling gehandhaafd blijven.
- De zelftest vervangt niet de test van de GGD. Iedereen die klachten krijgt die kunnen wijzen op het coronavirus, wordt verzocht direct een afspraak te maken om zich te laten testen bij de GGD.

Bijlage 3 Communicatie voorbeeld bericht

[De gele vlakken moeten door de instelling zelf worden ingevuld]

Hogeschool/universiteit verder open met zelftesten

We mogen eind april weer naar de campus! Uiteraard alleen wanneer we ons houden aan alle maatregelen tegen corona, zoals het houden van de 1,5 meter afstand, een mondkapje dragen buiten de lokalen, regelmatig handen wassen en thuis blijven bij klachten.

Omdat er veel mensen zijn, zeker jongeren, die geen last hebben van een besmetting en niet doorhebben dat ze besmet zijn, willen we iedereen oproepen om zichzelf te testen door middel van gratis zelftesten. Zo kunnen besmettingen snel worden opgespoord. "Hoe eerder we de collegebanken in kunnen hoe beter", benadrukt Dahrhan Çoban, voorzitter van studentenorganisatie ISO. "Daarom is het belangrijk dat alle studenten zichzelf testen, want iedere dag extra dat we fysiek onderwijs kunnen volgen, is ontzettend belangrijk."

"Het is vrijwillig, maar wel ontzettend belangrijk"

De zelftesten zijn op vrijwillige basis. Je hoeft geen negatief testresultaat te laten zien om fysieke toegang te krijgen tot de lessen. "Het is vrijwillig, maar wel ontzettend belangrijk om je te laten testen", aldus Lyle Muns, voorzitter van studentenbond LSVb. "We moeten onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Door zelftesten houden we zicht op het virus, waardoor meer fysiek onderwijs mogelijk is."

Zelftest of naar de GGD?

Een zelftest is eenvoudig af te nemen, doordat deze minder diep de neus in gaat dan de reguliere coronatesten in de GGD-teststraat. De test geeft binnen 30 minuten een uitslag. Je doet alleen een zelftest wanneer je geen klachten hebt die kunnen wijzen op het coronavirus. Heb je wel klachten, dan blijf je thuis en maak je een afspraak om je te laten testen bij de GGD.

Gratis testen

De testen zijn van vanaf begin mei voor alle studenten en docenten gratis aan te vragen via ... / op te halen bij ...

Meer informatie over (het gebruik van) de zelftest kun je vinden op www.zelftestonderwijs.nl.